

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árakban szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári csekk-számla 10,489. szám.

Szent István ünnepére.

Szent István első magyar király dicsőséges, ősrégi ünnepén minden magyar ember szíve földobog, érzelme lángra gyul. Örömmel, mély hálával érzi, hogy a nagy király gondviselés-szerű lelke, uralkodása, intézkedései rakták le azt az alapot, melyen Magyarország felépült s ezeréves alkotmányával büszkélkedő nemzetünk, annyi vérzivataros század után is él. Tudja ezt a mi jó magyar népünk, midőn e napon bizalommal, szeretettel zárandokol Budavár és falai közé éppen úgy, mint mikor hajdan a törökhódoltság keserves napjaiban fölkelő panaszos ének sirt föl ajakán:

Hol vagy István király?
Téged magyar kíván,
Gyászos öltözetben
Te előtted sírván?!

Szent István király ünnepén mintegy megmozdul az ország és az ország szívében összese-reglő magyarság érzi, hogy ez a história által kijelölt legszebb, legtermészetesebb nemzeti ünnep s meglepő hódolattal borul le a nagy nemzeti emlékek előtt...

A régi népek faji érzését, hazafiságát az ünnepek ápolták, fejlesztették, erősítették. Róma és Hellász története kitűnő példákat nyújt erre. Így van ez ma is a népek életében, akár vallási, akár nemzeti szempontból vizsgáljuk.

Nekünk magyaroknak is, mondhatni létérdekünk, hogy a keresztény hit és a nemzeti dicsőség hőseinek, ezeréves alkotmányunk megteremtőjének emlékét megünnepeljük s a hozzáfűződő nagy eszmék befolyása alatt, a nemzeti, faji érzések kultuszát ápoljuk. Oh erre nagy szükségünk van, főleg napjainkban, mikor a „nemzetközies” durva, sértő jelzőszavakkal törnek minden hazafias érzés ellen, sőt a hazát kigunyolják lépten-nyomon. A keresztény vallás ellen is teljes gyűlölettel lépnek fel. Nem csodálom, hogy B. Mansdorf nem rég megválasztott képviselő programjába felvette, hogy Szent István országának keresztény jellegét meg kell óvnunk. Helyesen, mert hazánk legvitalisabb érdeke követeli ezt. Ez nem felekezeti ügy. Nekünk keresztény nemzetnek Istenről, hazáról, családról egy erkölcsi törvényünk van. Minden jó magyar embernek a

nemzet százados hagyományait tiszteletben kell tartani, ápolni, mert a hagyománynak összeforrasztó, erősítő halma van. „A nemzet ünnepe — írja Bartha Miklós, aki protestáns volt — egység fejlesztő iskola. Az a szent óra, amelyben együtt emlékeztünk, együtt éreztünk, ha csak egy napra is, testvérekké tesz és nem mulik el a jövőtől”.

Bethlen Gábor fejedelem Gyulafehérváron veretett aranyain a „Patrona Hungariae” szentséges alakja tündöklött; Kossuth Lajos az 1848—49-iki szabadságharcban Máriás-százlókat adott a nép kezébe. Egyik sem volt katolikus, de mély bölcsességi status férfiak, kik feltudták fogni a népleleknek a nemzeti eszmék kultuszából származó nagy és lelkesítő erejét.

Ismétlem, ne csináljunk mindenképp felekezeti kérdést. Szent István koronája és jobbja a magyar nemzet közkinccse és drága talizmánja; általuk megáldottnak érzi magát a magyar. „Isten választott népének hiszi nemzetét — mondja a protestáns Gyulai Pál — s a magyar korona mint az isteni pártfogás, királyi jog és nemzeti szabadság jelképe, földi és mennyi hazájának összekötő kapcsa”.

Bizony ideje volna, hogy igaz testvérekül egyesüljünk Szent István királyunk tiszteletében. Rég elérkezett az idő, hogy keressük az eszközöket, ragadjunk meg minden alkalmat az egyesülésre, oh mert százados bűnünk a szétvonás, aztán meg a sok kül és belelenség fondorlatai folytonosan gyengítenek...

Szent István — kanonizációja folytán — a keresztényvilág összes katolikusainak is ünnepelt hőse. De vallási, nemzeti különbség nélkül hódol neki mindenki, a ki a bölcs királyt a világtörténet nagy civilizátorai között tiszteli.

Midőn az elhunyt szerb király, 1887. augusztus havában Szentiványi Józsefnél időzött, a csorbai tó mellett tervezett vadászatot nem tarthatták. Szent István napján az idő kiderülve, a házigazda ajánlotta a vadászat megtartását. Milán megköszönte, de e szavakkal mondott le a királyi élvezetről: „Azon napon, melyen a magyarok a legnagyobb ünnepüket ülik, Szerbia királya nem vadászik Magyarországon!”

Nem hiszem, hogy e szavak meg ne szégyenitenének sok-sok magyar embert. Sok szomorú példát tudnék felsorolni. De ne zavarjuk a mai fenséges ünnepet keserűségekkel, melyeket a vallási indifferenzizmusnak, a nemzetközieségnek, a piszkos sajtóközlemények és kabaretek erkölcselenségének rombolása okoz a magyar szívekben. Minden keresztény felekezet álljon résen! Gyujtsa meg őrtüzeit a nemzeti ünnepek kultuszából, miket dicső elődeink buzgósa hagyományképpen nekünk átadott. Ki multjára érzéketlen, szebb jövőre érdemetlen...

Zengjen hálát a szent ének,
A magyarok Istenének,
Ki nemzetét el nem hagyta,
Királyul Szent Istvánt adta!

Uj ezredév küszöbénél
Szent Istvánnak népe még él.
Azt sugja a szívverésünk,
Hogy most is ő a vezérünk!

Fülei Szántó Lajos.

A székely vasut ügyében.

Azoknak, kiket illet.

A „Székely-Udvarhely” című lap vezető hasábjain a szerkesztő, Deréki Antal ur aláírásával egy cikk jelent meg, melyben a folyó hó 10-én megjelent, illetve az „Ellenzék”-ben közreadott cikkemet, visszautasítja, mint valótlan.

Hogy az ügyet tisztázzam, hogy Deréki Antal urat is meggyőzzem, miszerint állításaim nem nélkülözték az alapot — következőkben válaszolok:

Azt irtam, hogy „a székely vasut ügyét nem fogják tárgyalni”, t. i. a „Székely Társaságok Szövetsége” ülésén és hogy „a székely lapok is aludtak, hallgattak, szóra sem méltatták a Sümegi beszédjét”, mely június 10-én a kereskedelemügyi tárca tárgyalása alkalmával a székely vasut ügyében a parlamentben elhangzott.

Hogy mennyire alapos okom volt ezeket állítani, elmondom.

Ott, ahol hozzá jutok, olvasom a székely lapokat (4—5 félétenként) naponként s figyelemmel kísérem a hasábjait, hogy mit irnak, mik történnek szülőföldemen s innen tudom, hogy a székely vasutak ügyét, annak a székely vasutnak, melyről cikkemben irtam, soha szó nem esik, kivéve a „Székely-Udvarhely” című lapot, hol rendszeresen pedzik az ügyet Deréki Antal ur tollából.

Mikor Sümegi beszédje elhangzott, napokon, sőt heteken át figyeltem, hogy lesz-e visszhangja az ügynek, de kivéve 1—2 lapot, még csak meg

sem említették. En már akkor panaszkodtam ezért Borszéký Soma bátyámnak, mert tisztában voltam — mondom — a lapok magatartásával.

Elvégre azt belátja s tudja mindenki, hogy a sajtó legerősebb fegyvere a társadalomnak. Épen ezért a székely lapoktól vártam, hogy meg fogják mozgatni a székelységet és most, mikor az állam egy évi munkaprogramját tárgyalják idő és tervszerűen terelik ez ügyre a képviselők és a köz figyelmét.

Akkor Borszéký bátyám megnyugtatót, hogy majd ősszel a székelyek gyűlésén felelevenítik az ügyet és igyekezni fog a lapokat közös akcióra bírni.

Belenyugodtam, sőt magam is mondtam, hogy dolgozom én is.

Kezembe akadt a „Székely Társaságok Szövetsége” közgyűlésének meghívója és olvastam, a tárgysorozatot — ha jó emlékszem — 4 ik pontjában, hogy „Udvarhelymegye közlekedésügye, előadó” stb.

Forgatom, keresem, hogy hol van például egy ilyen cím: Erdély közlekedésügye, vagy a székely vasut ügye stb. Sehol sem találtam rá, mert hogy a fentidézett cím alatt — a mi óriási s általános érdekű vasutunkról legyen szó — el sem képzeltem.

Hogy helyesen ítélt meg, mutatja az is, hogy midőn cikkemet Sümegi Vilmosnak megmutattam és a meghívó tárgysorozatát, azt a megjegyzést tette, hogy „helyes, majd szóváteszem én is a gyűlésen”. Borszéký bátyám pedig kijelentette, hogy nem gondolta, hogy a cím az ő vasutját is maga alatt foglalja.

En tehát jóhiszeműen tévedtem, mint helyettem tévedett volna bárki más is.

Röviden összegezem most az elmondottak után a dolgokat s szolgáljon ez válaszul is.

A hírlapokra nézve fentartom állításomat, elismerve azt, hogy az abszolút igazságnak inkább megfelelt volna az, ha azt írom, hogy egyik lap kivételével aludtak. Erdélyben 47 lap jelenik meg magyar nyelven, ebből 18 székely lakta vidékeken. En tehát jogosan állíthatam, hogy hallgattak, mert közelebb fekvő kitélt nem is használhattam akkor, midőn a „Székely-Udvarhely” küzd egyedül az eszméért s a többi nagy ritkán érinti riport alakjában.

De azt viszont gondolom, hogy Deréki Antal ur is igaznak találja, hogy a 200 millió korona vasuti befektetésből néhány milliót esetleg kivásaltunk volna, ha a lapok valóban állást foglaltak volna akkor, bár egy héten keresztül ügyünkert.

Idevonatkozó állításomat tehát csak helyesbitem.

Másik állításomért bocsánatot kérek s azt örömmel vonom vissza.

Igen sajnálom, hogy szavamat nem hagyhattam „post festa“, de ezt az ügy természetete nem engedte.

Most pedig köszönetet mondva Deréki Antal urnak a helyreigazításért, arra kérem úgy őt, mint érdekelte véreimet, hogy vágjuk el az ügynek ilyen természetű folytatását. Kevesen vagyunk és ritkán van alkalom a közös munkára s ha most a nagy nap előtt nem teszszük, beteljesedik a magyarok átká, hogy „visszavonás tüze emészt meg!“

Salamon Rezső.

A törvényhatósági bizottság közgyűlése.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 17-én délelőtt 9 órakor tartotta a vármegyeháza kistermében rendkívüli közgyűlést Ugron Ákos főispán elnökletével. Ősi szokáshoz híven Dr. Sebessy János alispán egy küldöttség menesztését indítványozza a főispán meghívására, mely küldöttségbe Hadnagy Mihály vezetésével Vári Albert, Kassai Ákos, Tamás Albert, Balázsi Sándor, Máthé Pál jelöltettek és választottak meg. Ugron Ákos főispánt a terembe léptekor szívélyes, élénkséggel fogadták, aki az elnöki szék elfoglalása és a megjelentek üdvözlése után a közgyűlést megnyitott, nyilatkozik és előterjesztésére a hitelesítő közgyűlést augusztus 19-én délelőtt 11 órára tűzték ki. A tárgysorozat rendjén a belügyminiszter rendeletének eleget téve, a kolozsvári gyermekmenhely bizottságába kiküldettek Dr. Majthényi Miklós és báró Orbán János; a földművelésügyi miniszter leiratát a sertésorvanc elleni védekezés tárgyában tudomásul vették. A hivatalos előterjesztések során Dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter üdvözlését 10 évi minisztersége alkalmából, miután Dr. Paál Árpád az üdvözlő iratot felolvasta egyhangulag elfogadták. Dr. Válcik Ferenc tisztifőügyésznek július 1-től szeptember 30-ig terjedő szabadságidőre vonatkozó kérvényét valamint a vármegyei díjnyel megterítését 60 korona utiköltség megtérítése iránt egyhangulag teljesítették. A farádi kerületben Mikes János gróf helyébe új megyebizottsági tag választása ügyében elnök indítványára Dr. Válcik Ferenc felszólalása után szeptember hó 17-ét tűzték ki választási határnapul s a választás elnökletével Dr. Demeter Lőrinc főszolgabíró biztá meg. Az üresedésbe jutott közigazgatási bizottsági tagsági hely betöltésére elnök a titkos szavazást elrendeli és a névsor felolvasásával Szabó Gábor tb. főjegyzőt bizza meg, a szavazás ideje alatt az ülést felfüggeszti. Másodszori olvasás és a szavazatok beadása után elnök az ülést megnyitván, kihirdeti az eredményt, mely szerint, beadott 59 szavazat, ebből Solymossy Endre kapott 49, Deák Miklós 10 szavazatot, e szerint Solymossy Endre választott meg közigazgatási bizottsági tagnak.

Az esküdtek évi lajstromát összeállító bizottságba bizalmi férfiakul megválasztottak: Gyertyánffy Gábor, Szabó Gergely zetelaki, Gagy Lajos

etédi, Lántzky József szentkeresztbányai, Veres Mózes felsősfalvi, Nagy József olaszteleki, Dr. Mezei Ödön, Tamás Albert, Molnár Károly, Jeddy Tamás, Gyarmathy Dezső és Vajda Ferenc.

Az állandó választmány indítványát a hivatalos óráknak d. e. 9-től 12-ig, délután 3-4-ig való tartására elfogadták. A villamvilágítás bevezetési költségeinek fedezése tárgyában rövid vita után Dr. Válcik Ferenc indítványára elhatározták, hogy a jövő évi irodai költségek előirányzatába állítsák be. Sebestyén Dénes börtönfelügyelőnek rendes szolgálatán kívül teljesített szolgálataiért jutalmul 100 koronát megszavaztak. A vármegyei pótdók kezeléséről alkotott szabályrendeletet elfogadták. A fogadó, vendéglő, kávéház és kávéházakról alkotott szabályrendeletet Dr. Válcik, az alispán és végül a főispán felszólalásai után elfogadták ugyszintén a vármegye ügyrendtartási szabályait is. Hosszabb vita fejlődött ki a díjnokok nyugdíjazását szabályozó rendeletnél, melyben Dr. Válcik Ferenc, Jaeger József, Deák Miklós Gálffy István és Szobotka Rezső vettek részt. Dr. Válcik Ferenc bár melegen óhajtja, hogy a díjnokok helyzetén segítve legyen, kifejti agályait aziránt, hogy a már eddig is erősen megtámadott nyugdíjalap nem bírja meg az újonnan rárakott terheket; indítványozza tehát, hogy a díjnokok nyugdíja külön kezeltessék és egyéb fedezet hiányában a vármegye holt alapjaiból teremtessek előbb egy megfelelő alaptőke, melynek kamataiból és a befizetendő díjakból majd a fizetések teljesítése is lehetségessé válik; vétessék le tehát most az ügy napirendről adasék ki realisabb indítványtétel miatt egy bizottsághoz, mely azután a kellő alap megnevezésével az októberi közgyűlés elé terjeszti véleményét. Deák Miklós és Jaeger József csatlakoznak a felfogáshoz, míg az alispán és Gálffy István az állandó választmány indítványát védik. Szobotka Rezső is elfogadja az utóbbi indítványt azon módosítással, hogy utasítsák az alispán a fedezetről való gondoskodását az októberi közgyűlés elé terjeszteni. Elnök az alaposan megvitatt és az alispán által erősen védett kérdést szavazat alá bocsátja, mire az állandó választmány határozatát Szobotka Rezső indítványával együtt elfogadták.

A községi ügyekre vonatkozó előterjesztéseket és a községi költségvetéseket elfogadták, csak Székelyudvarhely város 1908. évi költségvetésénél szólt fel Gyertyánffy Gábor, aki a tisztviselők fizetésfelelőseiből, valamint a villamvilágítás bevezetéséből származott 10.020 K többlet törlesztését és így a pótdóknak 63 százaléka helyett 53 százaléka való megállapítását indítványozta. Gotthárd János polgármester felvilágosításai után az előterjesztett költségvetést elfogadták.

A vármegyétől érkezett átiratokat részben tudomásul vették, részben azok szelleméhez csatlakoztak. Bács-Bodrog és Háromszékvármegye átiratát az önálló magyar jegybank ügyében azon határozattal vették tudomásul, hogy hasonló tárgyú felirat intéztessek a kormányhoz.

A legnagyobb és legjelentékenyebb vita folyt le a marosújvári főbányahivatalnak, Korond község határozata elleni átirata felett. Korond községnek van egy vitás területe, melyet az államkincstár magának követel, mert azon évtizedek óta egy sóórház áll és melyen a kincstár bányát nyitott arragonit szerzésére; a nyert anyagot már jó ideje az államkincstár értékesítette, míg a korondiak nemcsak a területre, de a termelésre való jogukat is vitatják s érvényesíteni akarják. A vitában élénk részt vettek Hadnagy János, Biró Domokos, dr. Válcik Ferenc, dr. Kovácsy Albert és dr. Demeter Lőrinc; a vita leginkább a körül folyt, hogy Korond község mentessék meg egy kétes kiímetelű per nagy költségeitől és bár dr. Demeter Lőrinc bizonyítékai alapján szinte kétségtelenné vált, hogy a vitás terület telekkönyvileg is Korond község tulajdonát képezi, mégis a kérdés békés rendezése és csak ennek sikertelensége esetén ajánlatott a per megindítása. Elnök a vitának szavazás útján vetett véget, melynek eredményeként az állandó választmány javaslatát, az indoklás módosításával fogadták el.

A „Székely Társaság“ kérésére az augusztusi nagygyűlésen felmerülő költségei fedezésére 300 koronát szavaztak meg egyhangulag.

Több tárgy hiányában, elnök az ülést déli 1 órakor a jelenlevők éljenzése mellett berekeszti.

Képviselőjelölés.

Vasárnap e hó 16-án délután 3 órakor folyt le a „Budapest“-szálloda színháztermében a jelölés Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjének megüresedett mandátumára. Már a kora délutáni órákban megnepesedtek az utcák és megindult a zarándoklás a jelölés színhelye felé és mire Vajda Ferenc esperes, mint a függetlenségi 48-as párt ügyvezető elnöke délután 3 órakor az ülést megnyitotta, a páholyok, karzatok és a földszint úgy megtelt közönséggel, hogy a hőség szinte tűrhetelenné vált. Ugron Ákos főispánt midőn a terembe lépett zajosan megéljenezték és az ülés folyamán és végén mindig zajos óvációkban részesítették.

Vajda Ferenc, az intéző bizottság nevében megnyitja az ülést, lendületes szavakban felszólítja az egybegyűlteket, hogy a megüresedett képviselői állásra jelöljenek olyan egyént, a kiben a közbizalom mellett, az egyén iránt érzett ragaszkodás és szeretet leginkább megnyilvánul. Erőteljes őszinte beszédjének végével elementáris erővel tört ki a lelkesedés kiáltása: „Éljen Solymossy Endre!“

Lélekemelő, ünnepélyes, minden mesterkéeltségtől ment volt ez a pillanat, midőn városunk polgársága, egy közös eszmében, gondolatban összeforrva, egyhangulag jelölte ki azt a férfit, a ki erre évtizedeken át érdemeket szerzett, és ágis munkálkodásával a legméltóbban rászolgált.

A kitörő lelkesedésnek Tompa Árpád tanár vetett véget, a ki szólasra jelentkezve remek beszédben méltatta Solymossy érdemeit, mint az ifjúságot erős hazafiságban nevelő tanerőt, mint az ipar és kereskedelem egyik legbuzgóbb támogatóját, mint embert és hazafit egyaránt. Szélesebb vonásokban rajzolta meg

a képviselő feladatát nagy általánosságban, de speciálisan székely vonatkozásában; a szépen átgondolt, melegen átárazott és hatásosan előadott beszédet, a közönség lelkes tapsokkal és éljenzéssel honorálta. De izzópontra hágott a lelkesedés dr. Paál Árpád, megyei főjegyző hatalmasan megkonstruált beszédje alatt, mely úgy tartalmában, mint eszméinek gazdagságában, előadásának meggyőző erejében, valódi szónoki remeknek nevezhető. Eszmemenetelnek alapja, a polgári egyetértésnek, a megértésnek, a társadalom összetartozásának glorifikálása volt, mely nélkül Magyarországot az idegen törekvések ellen megmenteni nem lehet. Annyi erő, őszinteség és igazság volt a remekül előadott beszédben, hogy azt úgy folyamában, mint bevégeztével mindinkább kitörő taps és éljenzés kísérte. A népszerű főjegyzőnek egyik legszebb diadala volt ez, a mihez a jelenlevők őszintén gratuláltak neki. Még Biró István mondott a polgárság nevében rövid, de lelkes beszédet, azután az elnök enunciaálta, hogy az egyhangú megnyilatkozásból kijelentheti, miszerint az ülés Solymossy Endre tanárt kívánja jelölni, indítványozza tehát, hogy a jelöltért egy bizottság menesztendő, melynek tagjaiul Vári Albert vezetésével Persián János, Szakács Gyula, Szeles Pál, Kassai Gyula, Jancsó János, Blájer Balázs és Biró Istvánt ajánlja.

Ezalatt az ülést 5 percre felfüggeszti; ennek elteltével, midőn Solymossy Endre a jelenlevők tünnető éljenzése mellett a teremben megjelent, elnök az ülést ismét megnyitja. Őszinte, szép szavakban üdvözlö a jelöltet és felkéri nyilatkozatra, hogy a jelölést, mint a város és polgárság ragaszkodásának bizonyítékát hajlandó-e elfogadni? Solymossy Endre látható meghatottsággal, szinte remegő hangon kezdi beszédét, kijelentve, hogy a jelölést elfogadja, bár nem tudja, hogy erre a nagy bizalomra a jövőben méltó lesz-e? de igéri, hogy a mit emberi erővel, lankadatlan munkával, izzó fajszeretettel megtehet, arra mindenkor és minden időben törekedni fog. Az ünnepélyes pillanat és meghatottságának szüntével azonban már a régi Solymossy Endrét láttuk az emelvényen, azt az embert, aki öntudatosan, célirányosan, az eszmék gazdag tárházával felfegyverkezve adta elő az aktuális politika minden részletére kiterjeszkedő, hatalmas programbeszédét, mely nem puffanó és csillogtató frázisokban, de őszintén meggyőző érvekben nyert kifejezést. És a ki akar és tud is őszinte lenni, aki az igazságot nem akarja megkerülni, annak elfogulatlanul el kell ismerni, hogy akkor tudást, a politikai viszonyoknak minden vonatkozásában ilyen tiszta felismerését még Solymossy Endrétől sem vártuk volna és csak most bontakoztak ki szárnyai teljesen, midőn a közbizalom támogatásával alkalmat nyertek a szabadon röplésre. Talán lesz még alkalmunk a nagyszabású beszéd részleteire visszatérni, most csak annak a regisztrálására szorítunk, hogy mély és intenzív hatást tett a hallgatóságra és végeztével óriási lelkesedést és zajos óvációt eredményezett. Vári Albert unit. lelkes formás, szép

beszédben ajánlotta, hogy az ülésből kifolyólag a kormánynak bizalom szavazzassék és a kormány fejéhez Wekerle Sándor miniszterelnökhöz, valamint Kossuth Ferenchez, a függetlenségi 48-as párt elnökéhez üdvözlő sürgönyök menesztessenek, mit az ülés egyhangúlag elfogadott. Elnök Solymossy Endrét, mint képviselőjelöltet elteti és kívánja, hogy a polgárság egyetértésében kitarva, majd a választó urnánál is ilyen hiven és lelkesen gyakorolja polgári kötelességét. Mire a jelölt és a főispán elütése, valamint a Kossuth-nóta elenklése mellett az ülés véget ért.

Ez az ülés fényes bizonyítéka volt derék polgárságunk politikai érettségének, higgadságának és értelmességének, mert egyszerűségében méltóságában és higgadságában rejtett impozáns megnyilvánulása.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a székelyek nagygyűlésére a valódi lelkesedést Debrecenből szállították gyorsárúként;

mondják, hogy a vasárnap tartott képviselőjelölésen sokakat láttak — a kik nem voltak ott;

mondják, hogy mézárósaik, — Bikafalva nemes példáját követve, — a hus árát alább szállították;

mondják, hogy a nagy esőzések alatt a múlt héten városunk több utcájában gondolaversenyt rendeztek;

mondják, hogy az udvarhelyi zenekar, a székely nagygyűlés alkalmából Homoródon fog térzenét játszani;

mondják, hogy a Szejkből egy részvénytársaság világfürdőt szándékozik megteremteni;

mondják, hogy a „Székely-Szövetségek” nagygyűlése alkalmából Héjjasfalva és Udvarhely között, lassított menetű gyorsvonatok fognak közlekedni;

mondják, hogy Galambfalván tömegesen készílik a híressé vált székely pogácsákat érkező vendégeink számára.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Ö felsége, a király** születése napját városunkban méltóságteljesen ünnepelték. — Előestéjén az összes középületek és számtalan magánlakások fényesen voltak kivilágítva és nagyszámu közönség vonult a „Kossuth-utca”-ba, mely a kivilágított ablakokkal és villamfényével impozáns látványt nyújtott. Az ünnep napján köz és magánépületeken nemzeti zászlók hirdették a magyar nemzet lojalitását felkent királya iránt, a templomokban pedig a hatóságok és testületek felvonulásával istentiszteleteket tartottak.

— **Mezőssy államtitkár** csakugyan jön. Mint teljesen megbízható forrásból lapunk zártakor értesítenek Dr Mezőssy Béla földmívelési államtitkár folyó hó 25-én Csikutsnádon lesz. Ennél egyebet — legnagyobb sajnálatunkra — egyelőre nem tudunk az államtitkár utjáról.

— **László Gyula ur** a kereskedelmi és iparkamara titkárának tollából, a helybeli képviselőválasztásra vonatkozó kitűnő cikket kaptunk, melyet az aktuális közlemények miatt, kénytelenek voltunk lapunk jövő vasárnapi számára fenntartani.

— **Kinevezések.** A közoktatásügyi miniszter Pál Sándort, Madarász Veronikát, Kelemen Ilona és Bod Emma okleveles tanítót, illetve tanítónőket a székelyudvarhelyi új elemi népiskolához rendes tanítóvá, illetve tanítónőkké nevezte ki.

— **Indítvány.** Galfy Ignác tőlünk távolszakadt lelkes székelytestvérünk, a miskolci keresk. és polgári iskola igazgatója, kinek 25 éves jubileumát ezélt mintegy másfél évvel az ottani előkelő társadalom élénk részvételével fényes ünnepségek keretében tartották meg, ki székely lelkületének minden izével még most is szülőföldje rögehez vonzódik, — a ki Benedek Elek székely poétának legkedvesebb iskolatársa volt, a székely nagygyűlésre szintén városunkba érkezik és a következő életrevaló indítványát terjeszti az ülés elé: »A Székely Társaságok» congressusa elhatározza, hogy a Székelyföld lakosságának közgazdasági, közművelődési viszonyainak előmozdítása végett egy alapot létesít, melyből egyfelől a nemzetiségekkel érintkező, vagy a nemzetiségek között élő kiscsárdákat, kisiparosokat, kiskereskedőket s azoknak magyarságát támogatja, részint ingatlan szerzés, részint üzletalapítás céljából, olcsó kamattal, mellet, meghatározott éveken belül való törlesztésre adott kölcsönökkel; másfelől gondozásba veszi az egész székelység közművelődési viszonyait és különösen Budapestén, Kolozsváron, Selmeczbányán s ahol még esetleg szüksége mutatkozik, tanulói otthonokat létesít, hogy a székelység főiskolái s a szükséghez képest szakiskolai tanulmányokra utalt gyermekeit elhelyezze, segítse, tanulmányaiban vezesse, azoknak erkölcsi és hazafias nevelését irányítsa és gondozza

A vagyonosabbak mérsékelt áru, a szegényebb, de jó igyekezetűek az alkotandó alapok erejéhez képest ingyen vagy egész olcsón kapjanak ellátást, felügyeletet. A nevelőházak szervezetének mintái lehetnének a székely collegiumokban régebben divott módok, hol az idősebb tanulók, felelősség mellett, gondozták az ifjabbakat.

Ezek elérésére disztagsági oklevelet nyomtat 10, 20, 25, 50, 100 koronás nyugtárvány, vagy elismervény alakjában, melyeket minden hazai, magyar pénzintézetnek megküld és pedig azok pénzereje szerint, egyiket mint másikat a mérleg készítése előtt.

Gondoskodik, hogy minden városban legyen egy köztisztelőben álló képviselő; — a hol van — ott ezt a »Székely Társaság» maga teszi és ez a képviselő a székelység nevében elviszi ezeket az elismervényeket, vagy disztagságról szóló okmányokat minden évben, a pénzt az illető helyre beszovaltatja. Ily alapon, okosan szervezve talán 20 ezer koronát lehetne évenként beszerezni és ez hatalmas összegre nőne, mert minden segítség csak kölcsön alakjában nyújtatnék, melyet még a tanulók is visszafizetnének, ha tanulmányaik után keresethez jutnának. A részletes tervezet elkészítésével meglehetne bizni valakit, vagy valamely központot.

Igy álmodik vissza szeretettel a messze idegenbe elvándorolt székely testvérünk az ő bércecs hazájába, melynek boldogulását, előrehaladását, velünk együtt, őszinte lélekből kívánja. Isten hozza őt körünkbe, hol tárt karokkal, hamisítatlan székely vendég szeretettel várjuk.

— **Kitüntetés.** Egy ide érkezett távirat nyomán közölhetjük az örövendetes hirt, hogy a jónévű Orbán Nagy és Tamás helybeli cipőkészítő cég, a győri cipész-congresszussal kapcsolatosan tartott kiállításán, az első aranyérmert nyerte meg, kitűnő készítményeivel. Mindég büszke örömmel tölti el lelkünket, ha városunk valamelyik iparosának érdemeiről és kitüntetéséről emlékeztethetünk meg és ez esetben is szívből gratulálunk a szorgalmas és törekvő cégnek elért sikeréhez, mely városunk iparosságának is becsületére és dicsőségére válik.

— **Képviselőválasztás.** Lapunk vasárnapi számában hirt adtunk arról, hogy Solymossy Endre, városunk képviselőjelöltje e hó 23-án vasárnap délelőtt tartja majd programbeszédét. Miután azonban a választó-polgárság és az intéző bizottság kérelmének engedve, a székely congresszusra való tekintetből, ezt a programbeszédet már a múlt vasárnapon megtartotta, most már csak a választás következik, melyet biztos értesülésünk szerint, csütörtökre e hó 27-ikére tűztek ki.

— **Erdélyrészi képviselők értekezlete.** A folyó hó 24-én Székelyudvarhelyen tartandó Székely Szövetségi közgyűlés alkalmából Ferenczy Géza és Zakariás János orsz. képviselők körlevélben kérték föl az erdélyrészi függetlenségi és 48-as párti képviselőket, hogy a közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek és hogy azután külön képviselői értekezleten tárgyalják az erdélyrészi magyarság érdekeinek erőteljesebb felkarolására szolgáló törvényhozási intézkedések sürgetését és e tekintetben egységes eljárásban állapodjanak meg. E fölhívás folytán már gr. Bethlen István, Gaál Sándor, Tutsek Sándor, Fenyvesi Soma, Farkas Albert, Hajuód Ignác, Sümegi Vilmos, Hínleder Ernő, Gáspár János, dr Ferenczy Géza, dr Zakariás János, dr Nagy György, Török Ferenc, Irsay József, Miksa Imre képviselők jelentették be eljövételüket. — Erre az időre esik Mezőssy Béla államtitkárnak tervezett székelyföldi körutja is és így valószínű, hogy a székely gyűlésen és képviselői értekezleten ő is meg fog jelenni. Bejelentette még látogatását Tauszik B. Hugó, a marosvásárhelyi keresk. és iparkamara elnöke; a bejelentett vendégek száma már eddig 162-re emelkedett.

— **Nagyszabású estély.** A helybeli »Székely Társaság» vigalmi bizottsága vasárnap a vármegyeháza nagytermében tartandó műsoros estélyre a következő nagyszabású programot állította össze: 1. Hymnusz, énekli a »Székely Dalárda»; 2. Felolvasás, tartja dr Nagy György országgyűlési képviselő; 3. »Requiem» Biharitól, hegedűn előadja Folbert Gusztáv; 4. »Magyar nóta» Farkas Imrétől, »Budvár és Csicsér regéje», Fülel Sz. Lajostól, előadja Deréki János; 5. Aria Carmen, című operából, énekli Takács Gabriella, zongorán kíséri Kertész Albertné. 6. 1. A Kufsteini madarak, 2. Bem apó, 3. Örök magyar, költemények írta és felolvassa Zempléni Árpád budapesti író, a Petőfi-Társaság tagja. 7. Zongoraszámok: 1. Ábrányi Kornél: »Magyarország határán», 2. Sibelius Jean: »Impromptu H. moll», 3. Ugyanazon szerzőtől: »Impromptu G. moll, 4. Liszt XI. Rhapsodia — előadja: Zempléniné, Révész Anikó, zongoraművész. 8. »Magyar Népdalegyveleg» előadja a Székely Dalárda.

— **Katonai kitüntetések.** A királyi kegy a legmagasabb elismerés szép jelével jutalmazta meg a 82. gyalogezredhez tartozó helyőrségünk három derék katonáját kitűnő és odaadó kötelességérzettel teljesített szolgálatukért. Hofbauer Nándor kapitányt, a katonai érdemkereszttel, dr Urbányi István ezredorost pedig a vörös szalagos katonai érdeméremmel és Orbán József őrmestert a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

— **Halálozás.** Riemer Edéné szül. Lántzy Erzébet életének 40-ik, boldog házasságának 24-ik évében e hó 15-én éjjel 12 órakor, rövid szenvedés után Szentkeresztbányán elhunyt. Hűlt tetemeit, hétfőn e hó 17-én helyezték örök nyugalomra, a gyászoló család és nagyszámu közönség részvéte mellett.

— **Zászlószentelési ünnepély.** A székelykeresztúri Polgári Zenekar folyó évi aug 23-án tartalmas műsorral egybekötött zászlószentelési ünnepélyt tart. Zászlóanyak: Nagyságos Gyárfás Endréné és Tekintetes Bálint Dánielné urasszonyok. És mindon itt erről, újságírói tisztünkhez

híven, tudomást veszünk, el nem mulaszthatjuk az ünnepély rendezőtől megkérdezni, vajjon nem volt-e tudomásuk már egy hónappal, vagy talán több idővel is arról, hogy ugyanezen a napon tartja a »Székely Szövetség» nálunk az első napi ülését, az erdélyi hírlapírók kongresszusát? és miért kellett, a vármegye második városának ugyanakkor, mintegy tünnetőleg egy másik ünnepélyt rendezni, mely a közönség érdeklődését kétféle forgácsolja. Az volt és az is marad a mi örökölt bajunk, hogy nem tudtuk egymást megérteni, nem tudtuk egymást soha úgy támogatni, mint ahogy a köztünk élő nemzetiségiek egymást megértik és becsülik.

— **Székelyudvarhely közönségéhez.** Tisztelettel kérem azokat, a kik f. hó 24-én az ebéden részt ohajtanak venni e hó 20-án a mai napon nálam jelentkezzenek, mivel későbbi jelentkezések figyelembe vehetők nem lesznek. Tisztelettel Pálffy Aladár.

— **Műkedvelői előadás.** Az agyagfalvi emlék és a bögözi gazdakör javára »A kintornás család»-ot adják elő Bögöz község házának nagytermében vasárnap, e hó 23-án este 7 órakor.

— **A csekefalvi tanítóttestület,** az ottani tanulóifjúság közreműködésével, folyó évi augusztus 22-én, szombaton, a községi iskola termében színielőadással egybekötött jótékonycelu, zártkörű kórusas táncmulatságot rendez, mely alkalommal a »Cigány Panna» című népszínmű kerül színre. Belépődíj: személyi jegy 1 korona családjegy 2 korona 80 fillér. Alólhelyre 60 fillér. Felülfizetések a »Székely Udvarhely»-ben nyugtáztatnak. Kezdetete délután 7 órakor.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újságkiadó intézete.

1080—1908. kmb. p. sz.

Meghívás.

Az 1907. évi XIX. t. c. alapján működő székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága 1908. augusztus 13-án tartott ülésében a közgyűlési kiküldött tagok számának kiegészítését elhatározván, a választás megejtését Székelyudvarhelyre, 1908. évi augusztus 30-án d. u. 2 órára, a városi tanácskozó terembe, ezennel kitűzöm.

E választó-gyűlésre a pénztár körébe tartozó összes munkaadókat és alkalmazott pénztári tagokat oly figyelemzetéssel hívom meg, hogy a m. kir. állami munkásbiztosító hivatal 3462—908. sz. rendeletében kitűzött záros határidő miatt, a kiegészítő pótválasztás a megjelentek számarányára való tekintet nélkül lesz megtartva.

Választandó a munkaadók által a munkaadók sorából egy és az alkalmazottak közül 11 közgyűlési kiküldött tag titkos szavazás után.

A székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár Székelyudvarhelyt, 1908. aug. 19-én.

Betegh Pál,
igazgató elnök.

Országos és más méretű méh-kaptárakat

legelőnyösebb áron készít:
Józsa Mózes szaktanfolyamot végzett méhészasztalos
Hodgya, utolsó posta Bikafalva.

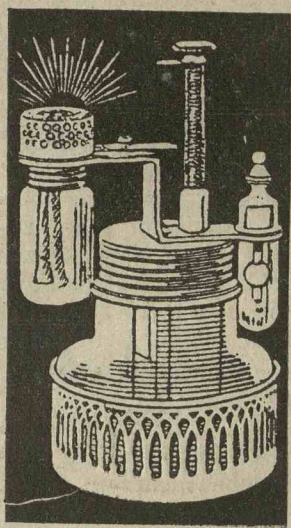
Husarak! Balássy Ignác

— mézáró és hentesnél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca, »Budapest»-szállal szemben, a marhahus kilója 48, 44 és 40 krajcár, a sertéshus 68 és 64 krajcár. Hideg felvágottak és más hentesáruk szintén kaphatók!

Nem kell többé gyufa se gyertya a házban!

10 órai égés 2 fillér.

VILÁGSZABADALOM!

„Viktoria“ villamos öngyújtó készülék! Dísze minden asztalnak! — Éjjeli lámpa helyett is használható! Egy nyomás által megvilágítja a szobát! — Csak egyszer egy évben kell megtölteni. A belevaló sav 50 fillérért mindenütt kapható, de mi is küldhetjük!

Elegans nikkelezett kivitelben
8 K.-ért utánvét mellett küldi a

„Külföldi Újdonságokat Terjesztő Vállalat”

Budapest, VII., ker. Dembinszky-utca 28. szám.

Szekelyudvarhelyt
kapható kizárólag:

Fazekas Testvérek

műszaki berendezési vállalatánál Kossuth-utca.

Keresek fiamnak,

ki a szekelyudvarhelyi főreáliskolának VIII. osztályába jár, a jövő tanévre jó családban olesó lakást és ellátást. Fiam, mint szász fiú, hajlandó a német nyelvet tanítani. Levelek: Broos S. jegyző Hermány (Szebenmegye).

Csemegeszőlő, csakis elsőrendű nemas fajok, — postakosaránként 2-80 K., 100 kg. vételnél 40 K. Csemegé alma és körte postakosaránként 2-40 K., 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K., turkisztán és anánász 32 K., postakosaránként 2-40 K. — Paradicsom, töltött zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasuti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: **Szabó 176. gyümölcskivi-tele Csongrád.**

8779—908. tlkvi szám.

Hirdetmény.

Kecsedkislalud község közös erdő és legelő illetményeiről készült telekjegyzőkönyvei arányosítás következtében az 1869. évi 2579. I. M. szabályrendeletéhez képest átalakítatnak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, melyekre az 1886. évi XXIX., 1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telek-könyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak. E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás Kecsedkislalud községben 1908. évi szeptember hó 28. napján fog kezdődni.

Felhívtnak az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaink által jelenjenek meg és az új telek-könyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban

adják elő, mert a régi telek-könyvek végleges átalakítása után a téves bevezetéstől eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

1. Mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határra-napon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telek-könyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átirásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15—18. §§. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó telek-könyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog, v. megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszinten az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenes esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Szekelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóságtól 1908. évi aug. hó 13. napján

Bardocz Árpád
kir. tvszéki albiró.

1—3

Nyomatott Begeth Pál villamos-erőre berendezett könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.

Német és francia

tanfolyamot nyit folyó évi szeptember hó 1-től kezdve

özv. Pomerius Gottfridné

Szekelyudvarhelyt, Fapiac-tér (Galter-féle ház emeleti részén) Bővebb felvilágosítás ... ugyanott nyerhető ...

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Esőrendű

férfi és női

valamint

gyermek-

CIPŐKET

..... készít:

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvarhelyt, Eötvös-utca 5. szám. Pontosság Mérsékelt árak Jó munka

Mindenki érdeke,

hogy cipőszükségletének beszerzése előtt dusan felszerelt

cipő-üzletemet

megtekintse, a mely Szántó Ferenc elismert szak-képzettségű üzletvezető közreműködése mellett

nagy forgalom és kevés haszon

elvekkal bármily kényes igényeket is kielégíteni képes.

Megrendeléseket megfelelő személyzetemmel a leggyorsabban és pontosan, teljes felelősség mellett elintézek.

A mélyen tisztelt közönség legjobb kiszolgálására törekszem s éppen ezért számos látogatást kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Zengliczky Károly

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 1. szám.